

మొదటి సినిమా

కమలాకర కౌమేశ్వర రావు

సినీ విమర్శకుడు సినీదర్శకుడవడం ఈ రోజుల్లో సాధ్యమేనేమో కానీ 70 సంవత్సరాల క్రిందట అదొక విచిత్రమే! అలా తెలుగుచిత్రసీమలో ప్రవేశించి ఉద్ధండులైన దర్శకులతో పనిచేసి, తెలుగు చలనచిత్ర చరిత్రలో 'పౌరాణిక చిత్రబహు'గా పేరు తెచ్చుకున్న స్వర్ణీయ కమలాకర కౌమేశ్వరరావుగారి మొదటి సినిమా ప్రయాణం చాలా ఆసక్తికరంగా ఉంటుంది. 'పాండురంగ మహ్యత్వం', 'నర్తనశాల', 'శ్రీకృష్ణ తులాభారం', 'శ్రీకృష్ణావతారం'.. ఏ ఒక్క సినిమా ఐనా చాలు కౌమేశ్వరరావుగారి పేరుని చిరస్థాయిగా నిలబెట్టడానికి నిజానికి క్రిందబోడాది ఆయన శతజయంతి సంవత్సరం. ఐనా తెలుగు చిత్రపరిశ్రమ ఆయన్ని గుర్తుచేసుకున్న దాఖలాలు కనిపించడం లేదు. వివిధ పత్రికల్లో వచ్చిన సమాచారం ఆధారంగా కమలాకర కౌమేశ్వరరావుగారి మొదటి సినిమా విశేషాలు 'కౌముది' పాఠకుల కోసం..

60-70 దశకాల తర్వాత పాలకొల్లు నుంచి ఎలాగైతే ఎక్కువమంది సినీరంగ ప్రవేశం తెచ్చి పేరు తెచ్చుకున్నారో, 1930-40 దశకాల్లో బందరు పట్టణం నుంచీ అలానే ఎక్కువమంది చిత్రరంగ ప్రవేశం చేసి మంచిపేరు తెచ్చుకున్నారు. మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి గారు, దైతా గోపాలం గారు, పింగళి నాగేంద్రరావు గారు.. వీరందరిదీ బందరే. ప్రముఖ నటులు ఎస్వీ రంగారావుగారు కూడా కొన్నాళ్ళు బందరులో ఉద్యోగం చేశారు. తెలుగుచలన చిత్ర రంగంలో నృత్యదర్శకత్వానికి నాంది పలికిన వారందరూ బందరుకి దగ్గరలోని కూచిపూడి నుంచి వచ్చిన వారే. ఈ విధంగా తెలుగు చిత్రపరిశ్రమకి బందరు

పట్టణం మరపురాని మాణిక్యాలని అందించినది చెప్పుకోవచ్చు. వారిలో ఒకరే కమలాకర కామేశ్వరరావు గారు.

కామేశ్వరరావు గారు 1911 సంవత్సరం అక్టోబర్ 4వ తేదీన జన్మించారు. బందరు గాలి ప్రభావమేమో, చిన్నప్పటి నుంచే ఆయనకి లలితకళలంటే విపరీతమైన మక్కువ ఏర్పడింది. ముఖ్యంగా సినిమాలంటే ప్రాణం. తెలుగు టాకీలు వచ్చిన కొత్తరోజులవి. కేవలం తెలుగు సినిమాలేకాక ఇంగ్లీషు సినిమాలంటే కూడా చాలా ఇష్టం ఏర్పడింది కామేశ్వరరావుగారికి. చదువైతే బి.ఎ వరకూ చదువుకున్నారు కానీ ధ్యాస అంతా సినిమాల మీదే బందరులో అప్పట్లో ఎక్కువ థియేటర్లు ఉండేవి కాదు. సినిమాలు చూడడానికి బెజవాడ కూడా వెళ్తుండేవారాయన. కేవలం చూడమే కాకుండా సినిమాలోని ప్రతి అంశం గురించి, ప్రతి విభాగం గురించి నిశితంగా గమనించి విశ్లేషించుకుంటూ ఉండేవారు.

బందరు అంటే వెంటనే గుర్తొచ్చే మరోపేరు 'కృష్ణాపత్రిక'. ముట్టూరి కృష్ణారావు గారు ప్రారంభించిన ఆ పత్రిక తెలుగువారికి అత్యంత ప్రీతిపాత్రమైన పత్రిక ఆరోజుల్లో. అప్పుడప్పుడే తెలుగు టాకీలు పుంజుకుంటున్నాయి. ప్రేక్షకులకి సినిమా సమాచారం చేరాలంటే ఒకటి మార్గం పత్రికలు. అత్యంత ప్రజాదరణ పొందిన 'కృష్ణాపత్రిక'లో సినిమా సమీక్షలు వ్రాసే అవకాశం కమలాకర కామేశ్వరరావు గారికి వచ్చింది. అప్పటికే సినిమా పరిజ్ఞానాన్ని నరనరాన ఎక్కించుకున్న కామేశ్వరరావు గారు, ఆనందంగా ఆ పనికి ఒప్పుకున్నారు. ఐతే సాదాసీదా సమీక్షలు కాకుండా, వాటిల్లో కూడా వినూత్నత ఉండాలనే ఉద్దేశంతో హాలీవుడ్ సినిమా పత్రికలని సంపాదించి వాటిలో ఉండే సమీక్షలని ఆదర్శంగా తీసుకుని ఆయన తెలుగు సినిమా రివ్యూలు వ్రాయడం మొదలు పెట్టారు.

ఆయన కలంపేరు 'సినీ ఫాన్' ! 1934- 37 సంవత్సరాల్లో 'సినీ ఫాన్' వ్రాసిన సమీక్షలంటే సినిమా రంగంలో అందరూ చాలా విలువైన సలహాలుగా అనుకుంటే ఉండేవారు. 'కృష్ణాపత్రిక' సంపాదకులు ముట్టూరి కృష్ణారావుగారు కూడా కామేశ్వరరావు గారిని సగర్వంగా మా పత్రికలో సమీక్షలు వ్రాసే 'సినీ ఫాన్' ఈయనే అని పరిచయం చేస్తూ ఉండేవారు. తెలుగు సినిమాలే కాకుండా ఇంగ్లీషు సినిమా రివ్యూలు కూడా ఆయన వ్రాస్తుండేవారు. 'గుడ్ ఎర్ట్' అనే సినిమా రివ్యూని నాలుగు వారాల పాటు వ్రాశారు. ఆయన వ్యాసాలనీ ఆలోచనాత్మకంగా , విషయ ప్రధానంగా వుండేవి.

డిగ్రీ పూర్తిచేశాక మూడు నాలుగు సంవత్సరాలు ఖాళీగానే ఉన్నారు. ఎందుచేతనో ఇంట్లో కూడా ఒత్తిడి లేకపోవడంతో ఎక్కడా ఉద్యోగం కూడా చెయ్యలేదు. సమయాన్నంతా లైబ్రరీలో పుస్తకాలు చదువడానికీ, సినిమాలు చూసి రివ్యూలు వ్రాయడానికీ వెచ్చించేవారు కామేశ్వరరావు గారు. సినిమా జయాపజయాలతో సంబంధం లేకుండా సినిమా క్వాలిటీనే సమీక్షించేవారాయన. అలాంటి రోజుల్లోనే 1936లో ఒకే కథాంశంతో రెండు సినిమాలు విడుదలయ్యాయి. తొలి తెలుగు టాకీ దర్శకులు హెచ్.ఎమ్. రెడ్డి గారి పర్యవేక్షణలో, ఆయన బావమరిది హెచ్.వి.బాబు దర్శకత్వంలో రూపొందిన 'ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం', జగన్నాథ్ గారి దర్శకత్వంలో బళ్ళారి రాఘవగారు నటించిన 'ద్రౌపదీ మాన సంరక్షణం'. వీటిల్లో మొదటిది హిట్ ఐంది. రెండోది ఫెయిలయింది. ఐతే 'సినీ ఫాన్' కమలాకర కామేశ్వరరావు గారి విశ్లేషణ మాత్రం ఫెయిలైన 'మానసంరక్షణ' వైఫి మొగ్గింది. నాలుగు వారాల పాటు 'కృష్ణాపత్రిక'లో ఈ రెండు సినిమాలని పోల్చి చూపిస్తూ అతి సూక్ష్మమైన అంశాలని సైతం సవివరంగా విశ్లేషిస్తూ కామేశ్వరరావుగారు వ్యాసాలు వ్రాశారు. ఆయన లెక్కపకారం విజయవంతమైన 'వస్త్రాపహరణం' కంటే అపజయం పాలైన 'మానసంరక్షణ' సినిమాలోనే కళాత్మక విలువలున్నాయి. ఈ విషయాన్ని సోదాహరణంగా వ్రాశారాయన. నటీనటుల సామర్థ్యంలో కూడా ఫెయిలైన సినిమాదే పై చేయి అని కామేశ్వరరావు గారు వ్రాసిన సమీక్షలు ఆ రోజుల్లో సినిమా రంగంలో పెద్ద సంచలనం సృష్టించాయి.

టాకీ పులి హెచ్.ఎమ్ రెడ్డి గారు కూడా ఆ సినిమా సమీక్షలు చదివి ఆశ్చర్యపోయారు. విజయవంతమైన తన సినిమాలో కూడా ఎన్నో లోపాలని ఎత్తి చూపించిన ఆ విమర్శకుడవరో తెలుసుకోవాలనే కుతూహలం కలిగిందాయనకి. ఆ విధంగా కమలాకర కామేశ్వరరావు గారికి హెచ్.ఎమ్. రెడ్డిగారిని కలుసుకునే అవకాశం కలిగింది. ఆసమయంలో రెడ్డిగారు 'కనకతార' సినిమా

తీస్తున్నారు. మొదటి పరిచయంలోనే కామేశ్వరరావుగారి లోని చురుకుదనం రెడ్డిగారిని ఆకట్టుకుంది. తన తరువాతి సినిమా 'గృహలక్ష్మి' కి కమలాకర కామేశ్వరరావు గారిని దర్శకత్వశాఖలో సహాయకుడిగా తీసుకున్నారు హెచ్.ఎమ్.రెడ్డిగారు. ఆయన బేనర్ రోహిణి పిక్చర్స్. అక్కడే కామేశ్వరరావు గారికి కె.వి.రెడ్డి గారితో పరిచయం ఏర్పడింది. ఆ సినిమాకి కె.వి.రెడ్డి గారు కేషియర్ గా పనిచేసేవారు. రామ్ నాథ్ శేఖర్, బి.ఎన్.రెడ్డి, సముద్రాల వంటి హేమాహేమీలతో పనిచేసే అవకాశం కామేశ్వరరావుగారికి తొలిరోజుల్లోనే లభించింది. కె.వి.రెడ్డి గారు, కామేశ్వరరావు గారు రూమ్మేట్స్ కూడా. కె.వి.రెడ్డి కేషియర్ ఐనా ఆయనకి సినిమా నిర్మాణం మీద ఆసక్తి ఉండేది కాబట్టి ఇద్దరూ కలిసి సినిమా నిర్మాణంలోని అన్ని శాఖలగురించి మాట్లాడుకుంటూ ఉండేవారు. సాయంకాలం కాగానే ఇద్దరూ కలిసి సినిమాలకి వెళ్ళి, తిరిగొచ్చాక ఆ సినిమాలోని బాగోగుల గురించి గంటలతరబడి చర్చించుకుంటూ ఉండేవారు. ఎప్పటికైనా సినీ దర్శకులు కావడమే ఇద్దరి లక్ష్యం. ఎవరు ముందు దర్శకుడైనా, రెండో వారు సహ దర్శకులుగా పనిచేయాలని కె.వి.గారు, కామేశ్వరరావు గారు అనుకున్నారు.

'గృహలక్ష్మి' తర్వాత హెచ్.ఎమ్ గారికి, బి.ఎన్ గారికి వచ్చిన విభేదాల వల్ల వాహినీ సంస్థ మొదలైంది. మొదటి చిత్రం 'వందే మాతరం'. ఈ సినిమా నుంచే కె.వి.రెడ్డి గారు దర్శకత్వ శాఖలోకి మారారు. అంటే కె.వి.రెడ్డి గారు, కమలాకర కామేశ్వరరావుగారు సహాధ్యాయులుగా ఒకే విభాగంలో పనిచేయడం మొదలుపెట్టారు. వాహినీ వారి 'దేవత' సినిమా నుంచి కామేశ్వరరావు గారికి అసోసియేట్ స్థాయి వచ్చింది.

వీళ్ళిద్దరిలో ముందుగా కె.వి.రెడ్డి గారికే 'భక్తపోతన' చిత్రదర్శకత్వం చేసే అవకాశం వచ్చింది. ఇద్దరూ ఎప్పటినుంచో అనుకుంటున్న విషయమే కాబట్టి కమలాకర కామేశ్వరరావుగారు, కె.వి.రెడ్డిగారి వద్ద అసోసియేట్ గా పనిచేయడం మొదలుపెట్టారు. కె.వి.గారికి కామేశ్వరరావు గారంటే ఎంత అభిమానమంటే - సినిమా ప్రకటనల్లో తన పేరు పక్కనే అసోసియేట్ కమలాకర కామేశ్వరరావు అని వేయించేవారు. వాహినీ సంస్థ ఒక కుటుంబంలా ఉండేది. కామేశ్వరరావు గారు కూడా ఆ కుటుంబంలో విడదీయరాని సభ్యుడిగా కలిసిపోయారు. 1943 లో వాహినీ స్టూడియో నిర్మాణం మొదలుపెట్టినప్పుడు శంఖుస్థాపనలో కామేశ్వరరావు గారు కూడా పాల్గొన్నారు.

కె.వి.రెడ్డి గారు విజయా బేనర్ లో తీసిన 'గుణ సుందరి కథ', 'పాతాళ భైరవి' సినిమాలకి కూడా కామేశ్వరరావు గారే అసోసియేట్ గా పనిచేశారు. దాదాపు 16 సంవత్సరాలు ఆ విధంగా ఎంతోమంది మహామహులతో కలిసి పనిచేసిన అనుభవం వచ్చాక 1954లో విజయావారే కామేశ్వరరావుగారికి మొదటి సారి సొంతంగా దర్శకత్వం చేసే అవకాశం ఇచ్చారు. అదే 'చంద్రహారం'.

అప్పటివరకూ ఎదురులేని విజయాలతో సాగిపోతున్న విజయాసంస్థ 'చంద్రహారం' సినిమాకి భారీ ఎత్తున పబ్లిసిటీ ఇచ్చింది. ఆ రోజుల్లోనే సినీ వర్గమంతా ఆశ్చర్యపోయేలా భారీ బడ్జెట్ తో 'చంద్రహారం' సినిమాని రూపొందించారు. అప్పటి వరకూ తమ విజయవంతమైన చిత్రాల వెనుక కామేశ్వరరావుగారి కృషి ఎంత వుందో వారికి తెలుసు. అందుకే ఆయన మీద నమ్మకంతో భారీ చిత్రంగా 'చంద్రహారం' నిర్మించారు. ఐతే మొదటి సారిగా విజయాసంస్థ అంచనాలు తల్లకిందులైనాయి. 'చంద్రహారం' పరాజయం పాలైంది. దర్శకుడిగా, టెక్నిక్ పరంగా కామేశ్వరరావుగారికి మంచిపేరే వచ్చింది. ఆ తర్వాత విశ్లేషణ చేసుకుంటూ కామేశ్వరరావుగారే అన్నారట - హీరోయిన్ గా, ప్రతిభ వున్న నటిగా మంచిపేరు తెచ్చుకుంటున్న సావిత్రిగారిని దుష్టనాయిక పాత్రలో చూపించడం కూడా ప్రేక్షకులకి నచ్చలేదని. ఐతే 'చంద్రహారం' సినిమాలోని కొన్ని సీనులు విదేశీ టెలివిజన్ లో కూడా ప్రసారమయ్యాయి.

తొలిచిత్ర పరాజయం కామేశ్వరరావు గారిని మరో రెండు సినిమాల వరకూ వెంటాడింది. అయిన తమిళంలో దర్శకత్వం వహించిన 'గుణసుందరి కథ', విజయావారికి కాకుండా వేరే బేనర్ లో తీసిన 'పెంకి పెళ్ళాం' కూడా ఘోరపరాజయం పాలయ్యాయి. ఐతే ఎన్టీఆర్ గారికి మాత్రం కామేశ్వరరావుగారి ప్రతిభమీద అచంచల విశ్వాసముండేది. ఆ నమ్మకమే ఎన్టీఆర్ సొంత

సినిమా 'పాండురంగ మహాత్మ్యం' కి దర్శకుడిగా కామేశ్వరరావు గారికి అవకాశం వచ్చేలా చేసింది. ఆ సినిమా ఘన విజయం తర్వాత కొన్ని దశాబ్దాలపాటు కమలాకర కామేశ్వరరావు గారు వెనక్కి తిరిగిచూసుకోవాల్సిన అవసరం రాలేదు. !

సేకరణ, కూర్పు - కౌముది

[Click here to share your comments on this article](#)

గత ఐదు సంవత్సరాలుగా నిరాటంకంగా (మధ్యలో ఒక్క నెలతప్ప) సాగిన ఈ శీర్షిక ఈ నెలతో ఆగిపోతోంది. ఈ 60 నెలల సుదీర్ఘ ప్రయాణంలో ఎంతో మందిని ఇంటర్వ్యూ చేయడం, ఎన్నో జీవితాల్లోకి తొంగి చూడడం, ఎన్నో పరిచయాలు, ఎన్నో స్నేహాలు, ఎంతో మంది ఆత్మీయులు.. అందరికీ 'కౌముది' హృదయపూర్వకంగా కృతజ్ఞతలు తెలియచేసుకుంటోంది. 'కౌముది' మొదలుపెడదామనుకున్నప్పుడు ఈ శీర్షిక ప్రారంభించమని సూచించిన మిత్రుడు శ్రీ అట్లూరి. అప్పటికి మోహన్ గాంధీగారు, సిరివెన్నెలగారు తప్ప ఎక్కువ సినీరంగ పరిచయాలు లేవు. ఎన్ని నెలలు కొనసాగించగలమా అని సందేహంగా ఉండేది. మోహన్ గాంధీగారు, సిరివెన్నెలగారు, గొల్లపూడి మారుతి రావుగారు, సీనియర్ దర్శకుడు సాగర్ గారు, మల్లాది వెంకట కృష్ణమూర్తిగారు, బలభద్రప్పాతుని రమణి గారు, బీడిగుంట విజయసారధిగారు, పబ్లిసిటీ ఆర్టిస్ట్ ఈశ్వర్ గారు, మాటల రచయిత నివాస్ గారు, సత్తిబాబుగారు.. ఇంకా ఎందరెందరో ఈ శీర్షిక ఇంతకాలం విజవంతంగా కొనసాగడానికి సహాయం చేశారు. మరోసారి వీరందరికీ, ఇంకా పేరు పేరునా పేర్కొనలేక పోయిన 'కౌముది' ఆత్మీయులందరికీ గుండె నిండుగా అభివందనాలు అందిస్తున్నాం.